

24.6.2015

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
PL 25
00023 Valtioneuvosto

Lausunto isyyslain uudistamiseen liittyvistä valtioneuvoston asetuksista

HEL 2015-006335 T 03 00 00

OM 1/41/2011 ja OM018:00/2011

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden virasto näkee, että esitetyt asetukset toteuttavat käytännön toiminnan kannalta riittävän yksilöllisellä tasolla isyyslain edellyttämää sääntelyä.

Valtioneuvoston asetus eräistä toimenpiteistä ja asiakirjoista isyysasioissa

Ehdotettu asetus eräistä toimenpiteistä ja asiakirjoista isyysasioissa käsittelee pääasiallisesti maistraatin toimintavelvollisuutta isyysasian eri käsittelyvaiheissa ja yksilöi ne asiakirjat, joita voidaan pitää henkilöllisyystodistuksena tai muuna tähän verrattavana luotettavana asiakirjanäyttönä henkilöllisyydestä isyysasioissa.

1 § Ilmoitus lapsen syntymästä

Pykälässä säädetään maistraatin velvollisuudesta ilmoittaa avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen syntymästä lapsen äidin kotikunnan lastenvalvojalle. Jos lapsen äiti on kuollut tai hänellä ei ole kotikuntaa Suomessa ilmoitus tehdään sen kunnan lastenvalvojalle, jossa lapsi asuu. Säännös vastaa voimassaolevaa oikeustilaa.

Isyyslain 4 § 1 mom, 5 § ja 49 § perusteella lastenvalvojan tehtävänä on selvittää isyys myös sellaisen syntyvän lapsen osalta, jonka vanhemmat eivät asu virallisesti Suomessa vaan oleskelevat täällä esim. turvapaikanhakijoina. Käytäntönä on ollut, että synnytyssairaalassa lapsen äidille annetaan lapsen syntymätodistus, mutta ilmoitusta syntymästä ei tehdä maistraatille eikä maistraatti näin ollen myöskään voi ilmoittaa asiasta lastenvalvojalle. Katsomme, että asetuksella olisi tarpeen tässä yhteydessä säätää sairaalan velvollisuudesta antaa syntymätodistus vanhemmille ja vanhempien

24.6.2015

velvollisuudesta esittää lapsen syntymätodistus lastenvalvojalle asiakirjana lapsen isyyden selvittämisen aloittamiseksi.

Asiakirja esitetään lastenvalvojalle isyyden selvittämisen alkaessa. Itse isyysasia voidaan selvittää myös turvapaikanhakijoiden osalta aivan samaan tapaan kuin muulloinkin. Mikäli isyydestä on epäselvyyttä, tehdään dna-tutkimus isyyden toteamiseksi. Maistraatti tekee päätöksen isyyden vahvistamisesta saamansa selvityksen perusteella.

2 § Isyyden vahvistamista ja kumoamista koskevan päätöksen tiedoksianto

Lastenvalvojan on tarpeen saada tieto maistraatin antamasta alaikäisen lapsen isyyden kumoamista koskevasta päätöksestä, joten pidämme tätä koskevaa erillistä säännöstä asetuksessa perusteltuna. Isyyden kumoamista koskevia päätöksiä annetaan myös tuomioistuimessa ja maistraatti saa tiedon asiasta suoraan tuomioistuimesta. Lastenvalvojalle tieto tuomioistuimen isyyden kumoamista koskevasta päätöksestä tulee satunnaisesti. Katsomme, että asetukseen olisi tarpeen lisätä maistraatille velvollisuus ilmoittaa lastenvalvojalle myös tuomioistuimessa annetusta alaikäisen lapsen isyyden kumoamista koskevasta päätöksestä.

3 § Henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävät asiakirjat

Pykälässä säädetään niistä asiakirjoista, joita voidaan pitää isyyslain 21 §:ssä tarkoitettuna henkilöllisyystodistuksena tai muuna tähän verrattavana luotettavana asiakirjanäyttönä henkilöllisyydestä tunnustamislausemaa annettaessa, tunnustamista hyväksyttäessä tai toimitettaessa suullista kuulemista. Pidämme pykälää erittäin tarpeellisena.

Lausuntopyyntöön liitetyn perustelumustioluonnoksen mukaan vallitsevat tulkinnat hyväksyttävistä asiakirjoista henkilöllisyyden toteamiseksi vaihtelevat kunnittain ja sääntely on tarpeen käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Katsomme, että sääntely on tarpeen edellä mainitusta syystä, mutta myös yhdenmukaistamaan ja selkiyttämään maistraattien käytäntöä. Erityissääntelyn tarve korostuu uuden isyyslain myötä myös siksi, että jatkossa myös terveydenhoitajat ja kättilöt voivat ottaa vastaan isyyden tunnustamisia ja sen hyväksymisiä.

Katsomme, että luettelo hyväksyttävistä asiakirjoista on kattava ja selkeä. Kun jatkossa henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävät asiakirjat on selkeästi säännelty, tulisi isyyden tunnustamisasiakirjoihin tehty merkintä ko. asiakirjasta yksilöintitietoineen (asiakirjan antanut viranomainen, asiakirjan numero, asiakirjan antopäivä) olla riittävä selvitys viranomaisten kesken asiasta. Tällöin käytännöstä, jossa henkilöllisyyden toteamiseksi käytetystä asiakirjasta (mm. ulkomainen

24.6.2015

passi) otetaan kopio maistraattia varten, voitaisiin luopua. Tunnustamisen vastaanottanut työntekijä vastaa siitä, että henkilöllisyyden toteamiseksi käytetty asiakirja on säännösten mukainen ja myös maistraatti voi luottaa asiassa samaansa selvitykseen.

Valtioneuvoston asetus oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta ja lääketieteellisestä selvityksestä

Ehdotetulla asetuksella toteutetaan ne välttämättömät muutostarpeet, jotka aiheutuvat oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annettuun lakiin tehdyistä muutoksista ja kootaan yhteen asetukseen oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta ja lapsen siirtämisaikajankoa koskevasta lääketieteellisestä selvityksestä annetut säännökset.

1 § - 10 §

Ei erityistä lausuttavaa.

11 § Lomakkeet

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi niiden lomakkeiden luettelo, joiden kaavan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos vahvistaa. Katsomme, että on perusteltua, että jatkossa lomakkeet vahvistava taho on Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, jolle kuuluu mm. sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojärjestelmien ja asiakasasiakirjojen tietorakenteiden määrittely.

Isyysasiat ovat nykyisin hyvin kansainvälisiä ja asiakkaiden oikeusturvan kannalta olisi tärkeää, että isyysasioiden hoitamisessa käytettävät lomakkeet olisi saatavilla suomen ja ruotsin lisäksi myös muilla kielillä. Katsomme, että käytettävien lomakkeiden tulisi olla käännettynä englanniksi ja mahdollisesti myös muille valtakielille.

Kaikkien isyysasioissa käytettävien lomakkeiden, myös vieraskielisten, tulisi olla jatkossa käytettävissä sähköisesti. Koska asianosaisten tunnistaminen tapahtuu aina henkilökohtaisesti, olisi tarpeen säätää, että em. lomakkeet voidaan allekirjoittaa myös sähköisesti (vrt. passihakemus poliisin luona). Sähköisesti asiakirjaan siirretty allekirjoitus on edellytys sille, että asiakirjat tulevaisuudessa voisivat liikkua sähköisesti myös viranomaisten välillä ja olisivat arkistoitavissa KanSaan.

Lisätiedot

Postiosoite
PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin
+358 9 310 5015
Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI1880001200052430
Alv.nro
FI02012566

24.6.2015

Anna-Kaisa Tukiala, johtava asiantuntija, puhelin: 310 46693
anna-kaisa.tukiala(a)hel.fi

Riitta Simoila
vs. virastopäällikkö

Maarit Sulavuori
vs. osastopäällikkö